

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
____-umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi

_____ning
2025-2026-o'quv yili 4-sinf
o'qish savodxonligi fanidan
I chorak uchun

DARS
ISHLANMALARI

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan **OMONAT** qilib berildi. Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham **OMONAT** hisoblanadi.

Ushbu **OMONAT**ni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Tijoriy maqsadda foydalanmang.
Internet va Veb-sayitlarga joylamang.
Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin **Nabiyev Zokirjon**
bilan bog'lanish **90-530-68-66** yoki **Nza456**

2025-2026-o‘quv yili 4-sinf o‘qish savodxonligi fanidan I chorak uchun
taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Yagonadir Vataning sening!	1		
2.	Buyuk mehring	1		
3.	Sayroqi qushcha	1		
4.	Vatan mehri (Audio ertak)	1		
5.	Vatan yoshlari	1		
6.	Marvarid	1		
7.	Marvarid	1		
8.	STO‘	1		
9.	Nazorat ishi-1	1		
10.	Toshbag‘ir	1		
11.	Qarg‘a va paxta	1		
12.	Ona tilim	1		
13.	Kitoblar mazmuni (Audio rivoyat)	1		
14.	Tabiat darsi,Ona tili darsi	1		
15.	Baxtimizning timsoli	1		
16.	Qanot qoqqan orzular	1		
17.	Yetti xazinaning biri	1		
18.	Yetti xazinaning biri	1		
19.	STO‘	1		
20.	Nazorat ishi-2	1		
21.	Hunarli mingni yengar	1		
22.	Kitob va boylik	1		
23.	Fazoga sayr	1		
24.	Fazoga sayr	1		
25.	Bir kunda uch marta hosil bergan	1		
26.	Nazorat ishi-3	1		
27.	Nazorat ishi tahlili	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yagonadir Vataning sening

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Yagonadir Vataning sening!

Xurshid Davron

Vatan o'zi nima?

Donishmandlardan biri: "Vatan - bu sening kindik qoning tomgan tuproq", - desa, ikkinchisi: "Vatan - bu sen suygan odamlar manzili!" - deydi. Boshqasi:

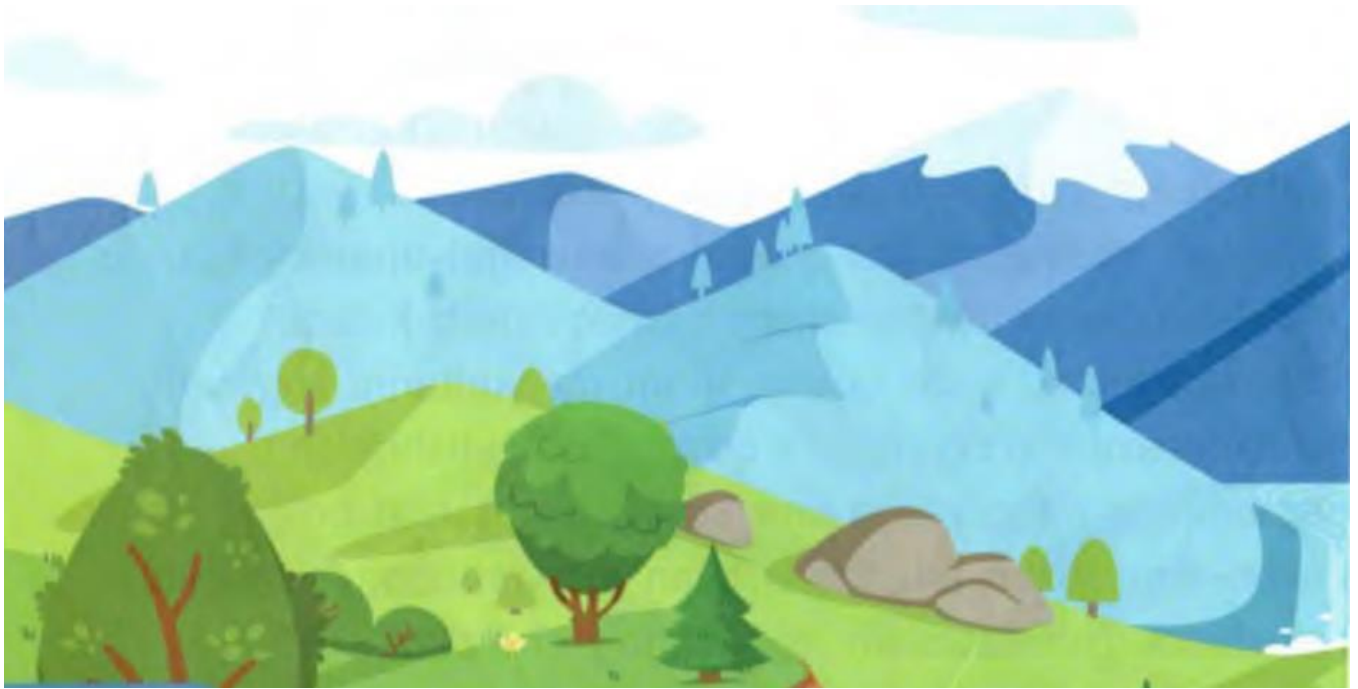
"Vatan - millat xotirasi", - deb zavqlanadi. Biz Vatan kalimasiga ne-ne so'zlarni qo'shib, aziz qadriyatlarga nom topamiz: Vatan tuprog'i, Vatan tuyg'usi, Vatan tarixi, Vatan kelajagi...

Inson uchun havo, quyosh, suv, non, ota-ona qanchalik aziz va muqaddas bo'lsa, Vatan ham shunchalik mo'tabardir. Vatan ona tuproqdan boshlanadi.

Vatanga muhabbat shu tuproqqa - ona qishloq dalalariga, ko'klam chog'ida lolazorga aylangan qir- adirlarga, olislarda yuksalgan moviy tog'larga, hatto yantog'-u saksovuldan boshqa gilyoh unmagan dasht-u sahrolarga bo'lgan muhabbatdan boshlanadi.

Vatan muhabbati ota-onaga, aka-ukaga, opa-singilga, do'st-birodarga bo'lgan mehr bilan qo'shib ketadi. Nafaqat inson, hatto qushlar ham o'z yurtlarini sog'inadi. Dov-daraxtlar o'z yurtlarini qo'msaydi. Aytishlaricha, Amerikada ming yilcha umr ko'radigan daraxt bo'lar ekan. Fransuzlar uni havas bilan o'z yurtlariga olib kelib ekishibdi. Nihollar o'sib, ko'kka bo'y cho'zibdi...

Yillar o'tib, bog1 o'rmonga aylanibdi. Ammo oradan o'ttiz-qirq yil o'tgach, kutilmagan voqea yuz beribdi: suv ichib yashnab turgan daraxtlar o'z-o'zidan qurib qolibdi. Olimlar falokat sabablarini izlay boshlashibdi. Uni aniqlashgach, hayratdan yoqa ushlabdi. Bu daraxtlar qurigan pallada Amerika qit'asida qattiq qurg'oqchilik bo'lib, u yerdagi shu navli daraxtlar ham qurib qolgan ekan. Shunda olimlar bir-birlaridan ancha olisda bo'lgan daraxtlarni birlashtiruvchi qandaydir kuch, qandaydir sir bor ekan, degan xulosaga kelishibdi. Ko'rdingizmi, aqlimiz anglashga ojiz. Bu sirli aloqa Vatan tuyg'usi bilangina izohlanishi mumkin. Vatan - ona kabi yagona! Yagonaligi bilan muqaddas va mukarram. Mukarramligi bilan esa bebaho va beqiyosdir!

1. "Vatan" so'ziga ta'rif bering.
2. "Istiqlol" so'zida nimalar mujassam?
3. "Qadrlash" so'zining ma'nosini qanday tushunasiz?
4. Jahon davlatlari o'rtasidagi aloqa deganda nimani tushunasiz?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Buyuk mehring

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlariga rioya qilish; o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;

yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;

yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

“Vatan” arab tilidan olingan so'z bo'lib, “tug'ilgan makon” degan ma'noni anglatadi. Bizning Vatanimiz mustaqil o'zbekistondir.

“Mustaqillik” so'zi ham arab tilidan olingan. U “erkin, ozod, qaram bo'lmagan” kabi ma'nolarni bildiradi. Inson yoki biror davlatning boshqalarga qaram emas, erkin bo'lishi, o'z yo'lini o'zi tanlashi mustaqillikdir.

Buyuk mehring

Nazarmat Egamnazarov

O'zbekim, o'zligim, hayotim, borim,
Munavvar olamda suyak ko'rking bor,

Turkiy el soʻzligim, ona diyorim,
 Dillarda yangragan buyuk mehring bor.
 Temurbek qadami senda koʻrinur,
 Muazzam azmingni sezmay boʻlurmi?
 Navoiy gʻazali dilrabo erur,
 Onalik mehringni sevmay boʻlurmi?
 Osiyo bagʻrida tabarruk joying,
 Olisdir tarixing, kechgan yoʻling ham.
 Dunyoga havasli gulshan chiroying,
 Xotirda toʻsiqli kechmishlaring ham.
 oʻzbekim, oʻzligim, hayotim, borim,
 Munavvar olamda suyak koʻrking bor,
 Turkiy el soʻzligim, ona diyorim,
 Dillarda yangragan buyuk mehring bor.
 Sen bizga istiqloq, joni jahonsan,
 Erking-chun qanchalar qon toʻkmaganmiz.
 Bagʻri keng, oʻz soʻzli oʻzbekistonsan,
 oʻzgalar oldida bosh egmaganmiz.
 Sen dilda qoʻshiqsan, elga nur madhing,
 oʻzbekim, oʻzligim, hayotim, borim.
 Jahonga namoyon qudrat-u koʻrking,
 Turkiy el soʻzligim, ona diyorim,
 Yarlari muqaddas oʻzbekistonsan.

1. Sheʼrdagi misralar oxirida takrorlanib kelayotgan soʻzlarni belgilang.
2. Misralar oxiridagi ohangdosh soʻzlarni toping.
3. Sheʼrda qaysi tarixiy shaxslar ismlari keltirilgan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: oʻtilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob oʻtkaziladi.

Oʻtilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. Oʻquvchilar topshiriqlarni bajarib, oʻtilgan mavzuni qismlarga boʻlib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, oʻqituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. Oʻquvchilarni ragʻbatlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan oʻquvchilar ragʻbat kartochkalari bilan ragʻbatlantiriladi.

VI. Uyga vazifani eʼlon qilish: yangi mavzuni toʻliq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

OʻIBDOʻ: _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Sayroqi qushcha

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Zamira Ibrohimova

Zamira Ibrohimovaning qator hikoya va ertaklari gazeta va jurnallarda, "Chashma", "Uyqu nega xafa bo'ldi", "Tish qurti haqida ertak" va "Gulbahorning do'stlari" kabi asarlari kitob holida chop etilgan. Lining "Kichkintoylarni Amir Temur hayoti va faoliyati bilan tanishtirish", "Kichkintoy doston tinglamoqda..." kabi maqolalari jurnallarda e'lon qilingan

Chustiy qalamiga mansub bo'lgan quyidagi hikmatli so'zni izohlang.

Sayroqi qushcha

Bugun Xosiyatxonning dadasi qafasda sayroqi qush olib keldi. Xosiyatxon singlisi Hidoyatbonu bilan qushchani ko'rib, quvonib ketishdi. So'ng qafas yoniga kelib, uni tomosha qila boshladi. Qushcha chiroyli, uning mayin patlari sariq, jajji qanotlarining uchlari esa oppoq edi.

Qushchani harakatlarini kuzatib turgan Hidoyatbonu:

- Opa, qushcha nega qo'rqyapti? - deb so'radi.
- Sen ham bir o'zing begona odamlar uyiga kirsang qo'rqasan-ku! Shunga qushcha ham qo'rqyapti.
- Voy, unda biz begonamizmi? - hayratlanib so'radi Hidoyatbonu.

Ha, u bizni hech qachon ko'rmagan, shu sababli bizni tanimaydi, - dedi so'zlarini dona-dona qilib Xosiyatxon.

Opa-singil qushchani yana biroz tomosha qilishdi. Qushcha sakrashda davom etardi.

Opa-jon, keling, unga eng chiroyli o'yinchog'imizni beramiz.

- Qushcha o'yinchoq o'ynamaydi.
- Nima bo'пти, u bilan o'ynaymiz. Keyin qushchaga begona bo'lmaymiz, - dedi sevinib Hidoyatbonu.

- Yo'o'q... Kel, yaxshisi qafasga daraxt shoxlaridan o'matamiz. Qushcha daraxtzorda uchib yurgandek maza qilib yashaydi, - javob berdi Xosiyatxon singlisiga qarab.

- Vuyy, qanday yaxshi! - Hidoyatbonu chapak chalib yubordi.

Opa-singil birpasda shox-shabba yig'ib kelishdi.

Nilufar opa qizlariga yordam berdi. Ular ayri shoxlardan uchtasini qafas ichiga tikka qilib qo'yishdi. Endi qafasning ichi shinamgina daraxtzorga aylandi.

Xosiyatxon qushchani idishiga suv quydi. Hidoyatbonu esa ikkinchi idishchani tariq bilan toldirdi. Ammo qushcha hali ham shoxdan shoxga pitirlab sakrardi.

- Oyijon, bu qushcha chumchuqmi? - so'radi Xosiyatxon.
- Yo'q, bolajonim, bu - kanarevka. yotqimli sayraydi.
- Unga daraxtzor yoqdimikin?

Menimcha, sizlar mehr bilan yasagan kichkina daraxtzor qushchaga juda yoqqan bo'lsa kerak, - dedi onasi.

- U hali ham qo'rqyapti-ku... - dedi Hidoyatbonu.- Qushcha yangi joyga o'rgansa, sizlarga bir sayrab beradiki, qoyil qolasiz.

Ertasiga kutilmaganda qushcha jarangdor ovozda sayrab yubordi.

- o'o', qushcha juda sayroqi ekan-ku! Ovozi uyni to'ldirib yubordi-ya, - hayratlandi dadasi.

- Qushlarning sayrashida hikmat bor. Ular tinchlik-omonlik, mehr-oqibat, qut-baraka bor joyda shukrona aytib sayraydi, - dedi buvisi jilmayib.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Vatan yoshlari

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Vatan yoshlari

Biz o'zbek yoshlari, Vatan yoshlari,
Vatan taqdiriga taqdirdosh nasi.
Millatning bir jon-u bir tan yoshlari,
Buyuk kelajakka daxldor, mas'ul!
Mardona-mardona tashlaylik qadam,
Ozod yurt, obod yurt bo'lsin mukarram!
Ota-bobolardan jasorat meros,
Barhayot shonlari, ular kimniki?
Nomusi, vijdoni, e'tiqod-ixlos,

Barchasi bizniki, barchamizniki!
Mardona-mardona tashlaylik qadam,
Ozod yurt, obod yurt bo'lsin mukarram!
Ona o'zbekiston yo'li porloq, oq,
O, uning ertasi o'zimizdadir.

Abadiy porlasin muqaddas bayroq,
El-yurtga qo'limiz ko'ksimizdadir!

Mardona-mardona tashlaylik qadam,
Ozod yurt, obod yurt bo'lsin mukarram!

1. She'rni o'qiganda ko'z oldingizda nimalar namoyon bo'ldi?
2. She'rdagi asosiy mazmunni qisqa matn orqali izohlab bering.
3. She'rdan sizga mazmuni tushunarsiz bolgan so'zlarni ajrating va izohli lug'at yordamida ma'nosini bilib oling.
4. "Lining ertasi o'zimizdadir" misrasini qayta o'qing va vatanning ertasiga qanday hissa qo'sha olishingiz haqida fikrlang.
5. Vatan ravnaqi uchun nimalar qilgan bolardingiz?

Aql ulug'likka etadi payvand,
Aqlsizning doim oyog'ida band.

Abulqosim Firdavsiy

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Marvarid

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlariga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Quyidagi rasmlarni ta'riflang. Ular orasidan J marvarid tasvirlanganini toping.

Dengiz bo'yida boy hamda kambag'al bolalar barchasi birgalikda o'ynashar edi.

Bir kuni ular suvga chuqurroq sho'ng'ish uchun dengizning o'rtarog'iga borishdi. "Men topgan narsaga qarang!" - deb baqirdi bir bola. "Bu marvarid, - dedi boshqasi, - u judayam chiroyli". Bolalar uni ko'rish uchun yig'ildilar. Ular marvaridning naqadar chiroyli va yorqinligini ko'rib, uni ushlab ko'rgilari kelardi. Ammo buni so'rashga hech kirm ju r 'at eta olmad...

"Uni olsam bo'ladimi? Ha, u chindan ham chiroyli ekan". Bu birinchi bo'lib gapirgan bola edi. "Bu haqiqatdan ham Joshniki. U topdi", - dedi qizlardan biri.

"Ruben, marvaridni sen olaqol, - dedi Josh. - Chunki u senga judayam yoqib qoldi". o'sha kundan boshlab, bolalar Rubenni kamroq ko'radigan bo'lishdi. Ular tashqarida, toza havoda o'ynayotgan paytda Ruben ichkaridan chiqmay, marvaridlar haqida ma'lumotlar o'rganish bilan mashg'ul bo'lardi. U dengiz chig'anoqlari ichida marvaridlar qanday hosil bo'lishini bilib oldi. Oila a'zolari undan qanday sovg'a olishni orzu qilayotganini so'rashganida, u doim marvaridlari bo'lishini xohlashini aytardi. "Men katta bo'lsam, marvarid savdosi bilan shug'ullanuvchi tadbirkor bolam an", - derdi u. Kun kelib shunday bo'ldi ham. Ruben do'stlari bilan xayrlashib, bolaligi o'tgan uyini, dengiz yaqinidagi ona shahrini tark etib, marvarid savdolari boladigan katta shaharlarga jo 'nab ketdi. o'zidagi mayda marvaridlarni katta, bejirim marvaridga almashtirdi. Shundan so'ng u baliqchilar to'r tashlab ov qiladigan okean qirg'og'iga bordi va yangi marvaridlar topish maqsadida chig'anoqlar izlashga kirishdi. Nihoyat kattagina, dumaloq bir marvaridni topib oldi. Ruben dengizning eng sara marvaridlar topish mumkin bo'lgan yerlarigacha sayohat qildi, u yerlarda suvning tubi ko'pincha kumush va pushti rangda tovlanib turardi. Vaqtlar o'tib, u badavlat odamga aylandi. Undan marvarid xarid qilish uchun dunyoning turli tomonlaridan savdogarlar tashrif buyurishardi.

Biroq Ruben boyib ketgan bo'lsa ham, baxtli emasdi. U borgan sari o'z bolaligi o'tgan dengiz bo'yidagi shaharchani ko'p eslab, sog'ina boshladi. Ayniqsa, birinchi topgan marvaridini unga hadya qilib yuborgan eski do'sti Josh naqadar saxiy bo'lganini qayta-qayta yodga olardi.

Kunlarning birida: "Ruben! - degan ovoz eshitildi. - Seni ko'rganimdan xursandman!" U dengiz sohilida farzandlari bilan birga o'ynab yurgan Josh edi. Ruben do'stini uchratganidan juda baxtiyor boldi, oradan ko'p yillar o'tgan, uzoq yillar ko'rishmagan bo'lsalar ham, u Josh bilan soatlab suhbatlashib o'tirdi. "Men yetarlicha dunyo kezdin, yetarlicha boylik orttirdim, - dedi Ruben. - Endi faqat o'zim tug'ilib-o'sgan qadrdon go'shamga qaytib, o'sha yerda tinch-sokin hayot kechirishni istayman. Bir zamonlar menga qilgan saxiyliging evaziga men ham senga bir hadya qilsam deyman. Ayt, nima istaysan?

Yangi uymi yoki hashamatli katta kemami?"

"Rahmat, - dedi Josh, - ammo menga oddiy hayotim yoqadi, menga yangi uy ham, katta kema ham kerak emas. Menimcha, biz qila oladigan eng yaxshi ish - bu boringni boshqalar bilan baham ko'rib yashash. Shundagina hammamiz o'z hayotimizdan mamnun, baxtli yashashimiz mumkin". Ruben Josh undan hech narsa so'ramaganidan avvaliga hayron qoldi, keyin esa o'zi shuncha boylik orttirgani bilan baxt topa olmagani esiga tushdi-yu, jilmayib qo'ydi. "Haqsan! Biz sen aytgan ishni, albatta, qilamiz", - deb javob qildi u.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi -1

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlariga rioya qilish; o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Matn bo'yicha savollar (10 balldan)

Quyidagi matnni diqqat bilan o'qib chiqing:

Bahor kunlari

Bahor kelganda tabiat uyg'onadi. Daraxtlar yaproqlanadi, gullar ochiladi. Quyonlar maydonda sakraydi, qushlar koshib sayraydi. Hamma joyda yashil rang hukmron.

Savollar:

1. Bahor kelganda nima sodir bo'ladi?
2. Daraxtlar qanday bo'ladi?
3. Qayerda quyonlar sakraydi?
4. Matndagi "koshib" so'zi nimani bildiradi?
5. Bu matn qanday fasl haqida?

Lugʻat va imlo (10 balldan)

1. Quyidagi soʻzlarni toʻgʻri yozing:
 - a) da(t)oʻstlik
 - b) qoʻl(ha)va
 - c) oʻq(i)sh
2. Toʻgʻri variantni belgilang:
 - a) gul(nar)mi / gul(lar)mi
 - b) chumchu(q)lar / chumchu(k)lar

Toʻldirish vazifasi (5 balldan)

1. Bahor — bu _____ fasli.
2. Daraxtlar _____ boʻladi.
3. Quyonlar maydonda _____.
4. Qushlar _____ sayraydi.
5. Hammaga _____ damlar!

Qisqa tarif yozing (5 balldan)

Quyidagi soʻzni qisqa qilib taʼriflab bering:

- gullar

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: oʻtilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob oʻtkaziladi.

Oʻtilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. Oʻquvchilar topshiriqlarni bajarib, oʻtilgan mazuni qismlarga boʻlib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, oʻqituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. Oʻquvchilarni ragʻbatlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan oʻquvchilar ragʻbat kartochkalari bilan ragʻbatlantiriladi.

VI. Uyga vazifani eʼlon qilish: yangi mavzuni toʻliq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

OʻIBDOʻ: _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Toshbag'ir

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Kuz kunlarining birida shaharning shovqin-suronli ko'chalari, ko'p qavatli uylari, dim havosidan zerikkan uch o'rtoq atrofi o'rmon bilan o'ralgan Soyli qishlog'iga borib, bir dehqon hovlisiga joylashishdi. Qishloqning fusunkor tabiati ularni o'ziga maftun etgan edi.

Qishloq tog' yonbag'rida joylashganligi bois, xushhavo, sersuv, ajib bir manzilgoh bo'lib, u yerda oq qayin, archa, yovvoyi jiyda, do'lana kabi daraxtlar juda ko'p edi. Ayniqsa, oq qayinning tangaday mayda- mayda yaproqchalari, dolananing sap-sariq munchoqdek mevalari yiltillab, kishini maftun etar, tabiatning butun go'zalligi qalbga ko'chib, beixtiyor o'tloqlar, zangori osmon rangiga singib, qorishib ketging keladi.

Qushlarning sayrashi esa biram yoqimlik, biri qo'yib, biri xonish qiladi...

Uch o'rtoq kun bo'yi tabiat qo'ynida sayr qilib, qosh qorayganda uyga qaytishdi. Jimgina, ishtaha bilan ovqatlanishdi, so'ng karavotlariga cho'zilib, derazadan yulduzli osmonni kuzatgancha pinakka ketishdi. Ular ko'pdan beri bugungidek miriqib uxlashmagandi. Yangi tong mehmonlarga yanada zavqli, orombaxsh va musaffo bo'lib tuyuldi. Nonushtadan so'ng ular yana sayrga oshiqishdi. Ravshan ismli yigit uyda qoldi.

Uning qalbini muzdek havo va sokinlik elitdimi, karavotga cho'zilgancha ko'zi ilindi. Biror soatlar o'tar-o'tmas cho'chib uyg'ondi, xonaga g'alati bir qush qamalib, o'zini deraza oynasiga tinimsiz urardi...Hamrohlari xonaga kirib kelishganda, Ravshan o'zida yo'q xursand edi.

- Qaranglar, - dedi u sheriklariga, o'zi ham nomini bilmaydigan qushni ko'z-ko'z qilib, - bir amallab ushlab oldim, shaharga olib ketaman.

Qushcha uning qo'lidan chiqishga, parvoz qilishga intilar, kimdandir najot izlardi. Ikki hamroh qushchaning g'oyatda gozalligiga zavqlanib boqishar, Ravshan esa beparvo, fikri qushni shaharga olib ketish bilan band.

- Ravshan, bu mitti jonivorni qo'yib yubor, - dedi sheriklaridan biri iltimos ohangida. - Odatda, bunday noyob qushchalar tutqunlikni yoqtirmaydi. Tutqunlik - ular uchun o'lim!

Ravshan qah-qah otib kuldi. Hamrohining gapini eshitmagandek:

- Qafasga solib, sayratib qo'yamiz, - dedi xotirjam va qushning oyog'iga ip solib, karavotiga bog'lab qo'ydi.

Oraga allaqanday noxushlik tushdi. Uch o'rtoq shu kecha bir-birini tanimagandek, hissiz, bee'tibor yotishdi...

Tong otganda ham dilga tushgan g'ashlik, o'rtadagi begonalik hissi ko'tarilmagandi.

- Ravshan, tur o'rningdan, odam ham shunaqa bo'ladimi?! - Zafarning qahrli ovozi yangradi.

- Nega baqirasan?! - Ravshan ko'zini erinibgina ochib qaradi. Qushcha polda, qanotlarini yozgancha jonsiz yotardi...

Uch o'rtoq bir yov quvlayotgandek zudlik bilan narsalarini yig'ishtirishga tushdi. Shu payt xonaga uy sohibining o'n bir yashar o'g'li Ozod choy ko'tarib kirib, mehmonlar bilan so'rashdi. Ularning yo'lga shaylanganini ko'rib, hayron bo'ldi:

- Qishlog'imiz sizlarga yoqmadimi? - dedi bolalarcha soddalik bilan.

Mehmonlar minnatdorchilik bildirishdi. Ammo dardlari ichlarida edi. Ular xonadan chiqib, bir necha qadam yurib-yurmay, ichkaridan Ozodning chinqirig'i eshitildi. Bola qushchani hovuchida ushlagancha, ularga yaqinlasharkan, yig'isi yanada zo'raydi:

- Har kuni, har kuni derazamga kelardi. Men unga non berardim, gaplashardim. Nega o'ladi? Nega? Ravshan gangib qolgan, uning nazarida butun qishloq yig'layotgandek edi. U bu yerdan tezroq ketishga harakat qilar, lekin oyoqlari o'ziga bo'ysunmasdi. Ikkovlon oldinda, biri esa ancha ortda beun ketib borisharkan, bolaning ovozi quloqlari ostida yanada qattiqroq jaranglardi.

1. Hikoya qahramonlari kimlar?

2. Bolalar nima uchun qishloqqa kelishdi?

3. Qishloqda qanday voqea sodir bo'ldi?

4. Ravshan to'g'ri ish qildimi? Nima uchun?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qarg'a va paxta

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Qarg'a va paxta

Bir bor ekan, bir yo'q ekan, bir dono qarg'a bo'lgan ekan. U insonlarning tilini tushunarkan. Bir kuni u paxta dalasi ustidan uchib ketayotsa, paxtakorlar:

- Bu tergan paxtalarimiz yog' bo'ladi, kiyim-bosh bo'ladi, - deya suhbatlashayotganini eshitibdi.

Shunda qarg'a paxtadan bir dona chigitni olib, tikuvchiga olib boribdi-da:

- Hormang, tikuvchi xola, menga shu chigitdan ko'ylak tikib bering, - debdi.

- Sen avval dehqonga bor, u chigitni ekadi, paxta holiga keltiradi, - debdi tikuvchi.

Qarg'a chigitni dalada mehnat qilayotgan dehqon boboga olib boribdi.

- Hormang, dehqon bobo, iltimos, mana shu chigitni ekib, hosilini menga bering, undan o'zimga kiyim tikirmoqchiman, - debdi-da, uchib ketibdi.

Dehqon bahor, yoz, kuzda mehnat qilib, chigitni o'stirib, g'o'zadagi chanoqlarda ochilgan lo'ppi

paxtalarni terib olibdi. Shunda qarg‘a kelib hosilni olibdi-da, tikuvchi xolaning oldiga borib:

- Ana endi ko‘ylak tikib bering, - debdi.

- Voy, shoshqaloq qarg‘avoy, endi paxtani ip yigiruvchiga olib bor, u ip tayyorlab bersin, - debdi. Qarg‘a paxtani ip yigiruvchining oldiga olib borib:

- Hormang, ip yigiruvchi xola, mana bu paxtalardan ip yigirib bering, - deb iltimos qilibdi.

Ip yigiruvchi paxtani chigitlardan ajratib, urchuqda aylantirib, ip qilib beribdi.

- Endi kiyim tikib bering, - deb qarg'a tikuvchiga iplarni olib boribdi.

- Axir, ipdan kiyim tikib bolarmidi, endi ipni to‘quvchiga olib borgan, mato to‘qib bersin, - debdi tikuvchi.

Qarg‘a to‘quvchining oldiga ravona bo‘libdi.

- Assalomu alaykum, to‘quvchi amaki, menga yordamingiz kerak, mana bu ipdan mato to‘qib bering, undan kiyim tikirmoqchiman, - debdi qarg‘avoy.

To‘quvchi iplarni birma-bir taxlab mato toqib beribdi.

- Rahmat sizga, - deganicha qarg‘a tikuvchining yoniga uchib boribdi.

- Axir, bu oppoq matodan kiyim tikib bo‘lmaydi-ku, ko‘ylagimiz chiroyli chiqishi uchun uni gul bosuvchiga olib bor, u matoni chiroyli gazlamaga aylantirib beradi, - debdi tikuvchi.

Qarg‘a gul bosuvchini izlab ketibdi.

- Hormang, gul bosuvchi amaki, shu matoni gulli gazlamaga aylantirib bering, iltimos, - debdi qarg'a. Gul bosuvchi matoga rang-barang tasvirlar tushiribdi. Qarg‘a uni shosha-pisha tikuvchi xolaga olib boribdi.

- Mana, endi bu gazlamadan senga ko‘ylak tiksa boladi, - debdi tikuvchi va uch kun muhlat so‘rabdi. Uch kun o‘tib, qarg‘avoy kelishiga, tikuvchi uning egniga mos chiroyli kiyimni tikib bitiribdi. - Rahmat sizga, tikuvchi xola, - deb qarg'a minnatdorchilik bildiribdi-da, o‘z uyiga uchib ketibdi. Qo‘shni qushlar qarg‘aning egnidagi kiyimni ko‘rib, juda havas qilibdi. Uni qayerdan olganini so‘ragan ekan, qarg'a shunday debdi:

- Bu kiyim paxtadan bo‘lgan. Lekin kichkinagina chigit paxta holiga kelguncha, bobodehqon uch fasl - bahor, yoz, kuz tinim bilmay mehnat qilarkan, so‘ng paxtani mato holiga keltirguncha ip yigiruvchi, to‘quvchi, gul bosuvchilar ishlarkan, keyin undan kiyim tiksa bo‘larkan. Bu gaplarni diqqat bilan tinglab turgan qushlar chug‘ur- chug‘ur qilib, paxtaga mehnati singgan barcha insonlarga rahmat aytishibdi.

1. Qarg‘a chigitni matoga aylantirish uchun kimlarning oldiga bordi?

2. Ip yigiruvchi qanday ishlarni bajaradi?

3. Nega biz paxtani “Oq oltin” deb ataymiz?

Buning sababi nima?

Shifokorlarning aytishicha, qovoq immunitetni ham oshiradi. Hadeb betob bolavermaysiz. Shunday “bebaho” ma’lumotlardan keyin qovoqli taom yemayman, deb ko‘ring-chi.

Bolalar, qovoqdan qanday taomlar pishirsa bo‘ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi.

O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mavzuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O‘IBDO‘:

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ona tilim

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlariga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;

yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;

yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Ona tilim

Miraziz A'zam

Ona tilim, turkiy tilim,

Ardoqligim, o'zbek tilim.

Avaylayman seni doim,

Qaboq ila ko'zdek tilim.

Ona tilim, o'zbek tilim,

Qadim-qadim turkiy tilim.

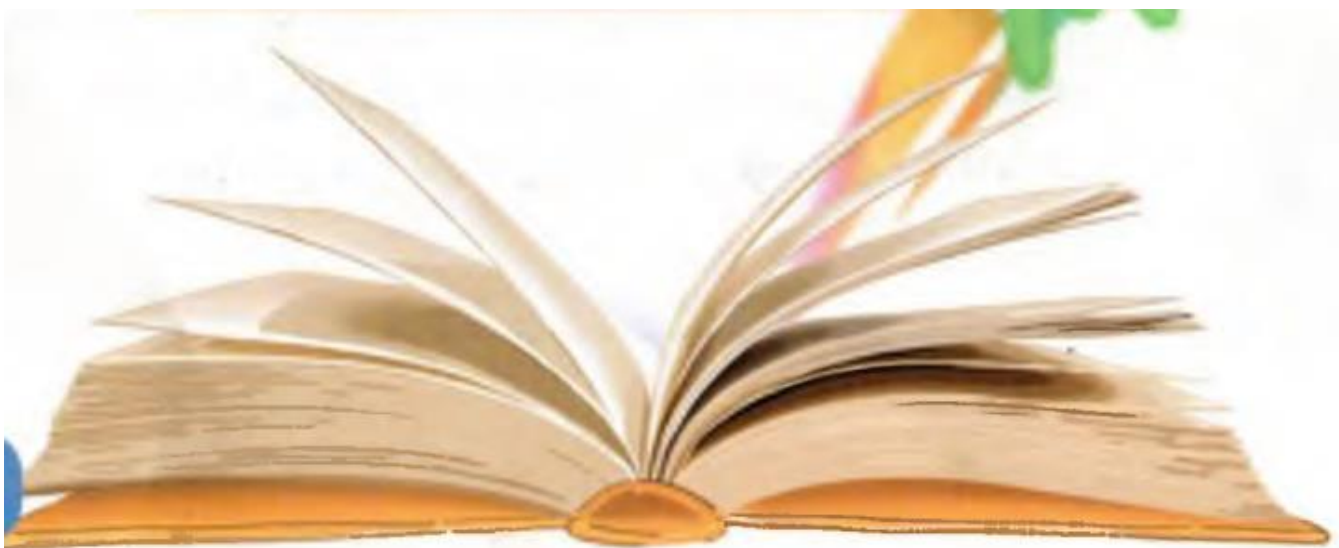
Menga berding san'at, bilim,

Vatanimdek ko'rkli tilim.
Ey, sevikli o'zbek tilim,
Turkiy tilim, ona tilim.
o'zga tilga alishmasman,
o'z onasin almashar kim?
Turkiy tilim, ko'rkli tilim,
o'zbek tilim, ko'zdek tilim.
Ona tilim, dono tilim,
Dunyoda bir dona tilim.

1. She'rda ona tilimizga qanday ta'rif berilyapti?
2. Shoir ona tilini nimaga qiyoslagan?
3. " Qadim-qadim turkiy tilim, Menga berding san'at, bilim" misralarini qanday tushundingiz?
4. Siz ona tiliga qanday ta'rif bergan bo'lardingiz?

Kitoblar mazmuni (rivoyat)

1. Rivoyatdagi shahzodaga otasidan qanday meros qoldi?
2. U olimga qanday topshiriq berdi?
3. Olimning so'nggi xulosasi qanday edi?
4. Yaxshilik haqida beshta maqol ayting.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Tabiat darsi

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Tabiat darsi

(“o'g'limga darsliklar” turkumidan)

Halima Ahmedova

Jahon xaritasin gilamday yoyib,

Deysan: “Dunyo kengdir, dunyo ajoyib.

Hozir uxlasam-u, ertaga tongda,

Parijmi, Londonda qolsam uyg'onib”.

Ajib hayratingda orzu shu'lasi,

Parvozga shaylangan qanotdir qo'ling.

Balki, olislarga yetaklar seni,

Mening yuragimdan boshlangan yo‘ling.
Bir kuni mehmonga borsak qaygadir,
Qo‘msayman nur tola supachamizni.
Ichikib qolasan, sog‘inib darrov,
o‘zimizning eski kulbachamizni.
o‘g‘lim, Vatanidan ketganlar asli,
Ruhni tashlab, olib ketganlar tanni.
Dunyo boyligini sig‘dirolsang ham,
Jomadonga joylab bo‘lmas Vatanni.

Ona tili darsi

(“o‘g‘limga darsliklar” turkumidan)
o‘g‘lim, tanib qolding oq-u qorani,
Endi ertaklar ham seni aldamas.
Yo‘q joydan savollar topasan menga,
Nega “Ona tili”, “Ota tili”mas?
Bu haqda hech qachon ko‘rmabman o‘ylab,
Qalbimni uyg‘otdi bir ilohiy his.
Bizning o‘zagimiz ona ko‘nglidir,
“Ona tili” deya aytilmas bejiz.
Bilsang, kindik qoning to‘kilgan tuproq,
Mening dilim, sening, uning dilidir.
Agar-chi, Vatanni onajon desak,
Bizning “Ona tili” Vatan tilidir.
Bu tilda so‘zlaydi o‘zbek vijdoni,
Va yana bor bunda dunyo havasi.
Tinglasang keladi har so‘z qatidan,
Navoiy bobongning o‘tli nafasi.
o‘rgilay, onajon degan tilingdan,
Demak, “Ona tili” joning tilidir.
Mehr oqayotgan tomirlaringda
“Ona tili” buyuk qonning tilidir.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi.
O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: “Ona tili darsi” she‘rini yod oling.

Boshqa fanlar haqida qofiyadosh so‘zlari bor kichik she‘rlar yozishni mashq qiling.

O‘IBDO‘: _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Baxtimizning timsoli

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad- o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;

yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;

yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Har bir rasmning bosh harflarini birlashtirib, yashiringan so'zni aniqlang va rebus javobini toping.

Baxtimizning timsoli
 Temur Ubaydullo
 Hilpirayver boshimiz uzra,
 Xuddi to'vus misoli, bayroq!
 Qalbimizni huzurga to'ldir,
 Senga mehrim dil tola qaynoq,
 Erkimizning timsoli - bayroq!
 Yulduzlaring - imon, sadoqat,
 Erk birla baxt, boqiy saodat.
 Baxsh aylading g'urur be'adad,
 Sururimiz o'zingsan abad,
 Baxtimizning timsoli - bayroq!
 Har rangingda bor chuqur ma'no,
 Yam-yashili - kelajak a'lo.
 Oppoq rangi - tunganmas ziyo,
 Havorangi - osmon musaffo.
 Aytar bugun o'g'lim va qizim -
 Baxtimizning timsoli - bayroq!
 Shayx Kubroning matonatlari,
 Buxoriyning ibodatlari,
 Qurbonjonning shijoatlari,
 Uvaysiyning malohatlari,
 Asli sening kamoling - bayroq!
 Ona yurtim, mangu bo'l omon,
 Madhing ila to'lsin keng osmon.
 Bayrog'ingga boqqanda jahon,
 Do'stlar yuzi bo'lsin nurafshon.
 Baxtimizning timsoli - bayroq,
 Yashna, to'vus misoli, bayroq!

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qanot qoqqan orzular

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlariga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Qanot qoqqan orzular

Hilola Hamdamova

Nusratjon ustozidan "Yosh hunarmand" tanlovi haqida eshitdi-yu, halovatini yo'qotdi. Kimsan mashhur kulol Sobir otaning nabirasi bo'lsa-yu, tanlovda ishtirok etmasa, uyat bo'ladi-ya. U tanlovda qatnashadigan bo'ldi. Bobosi ikkovlari loy pishitishdi, hushtaklar yasab olovda quritishdi, rang berishdi. Tayyor hushtakchalarni avaylab qutiga, so'ng xaltaga solishdi. Birinchi soat tugagach, Nusratjon ustozini huzuriga oshiqdi. Shu payt uning oyoqlari chalishib ketdi. Gurs etib polga yiqildi, qo'lidagi xaltasi ham nariroqqa borib tushdi. U ko'zini ochganida, yuqori sinfda o'qiydigan Ahmad bezori tepasida tirjayib turardi.

- Ko'zingga qarab yursang bolmaydimi? - dedi Ahmad.

Nusratjon o'rnidan turdi-da, "Hushtaklarimni sindirib qo'yding", - deya unga yopishdi. Ahmad hech narsaga tushunmay yelka qisdi va nari ketdi. Nusratjon xaltasini olib hovliga chiqdi. Ust-

boshini ham qoqmasdan, qutichani ochdi. Hushtakchalar sinib ketgan edi. Ularga qarab yig'lagisi keldi-yu, yig'lolmadi. - Nusratjon, tanlovda qatnashaman, deb va'da berganding. Haligacha ishingni olib kelmading, - dedi Ravshan aka quruq qo'l bilan xonaga xomush kirgan o'quvchisiga qarab. Nusratjon indamadi. Ishini biror o'rtog'i ko'rganida ham ustozini ishontirgan bo'lardi. Nusratjon bezori Ahmad deganlarining ustidan shikoyat qilmadi. Bo'lib o'tgan voqea haqida bobosiga ham indamadi. Kechga tomon hech kimga bildirmay ustaxonadan xonasiga loy olib keldi. Hamma uyquga ketgach, ishga kirishdi. Loyni qo'li bilan rosa pishitdi, bobosi o'rgatganlarini takrorladi. Hushtakchalariga teshiklar qildi. Ko'ngli tolmaganlarini buzib tashlab, qaytadan yasadi. Uch kecha shu ish bilan ovora bo'ldi. Qolgan loylariga savatcha shaklini berib, ichini olma, anor kabi "mevalar" bilan to'ldirdi. Yasagan ishlarini bobosining shogirdi pishirib bergach, yaxshilab taroshladi-da, bo'yadi. Tayyor o'yinchoqlarini qutichaga solar ekan, yuragida urib turgan mitti orzularini avaylab terayotgandek edi.

- Ustoz, haligi, men ishlarimni olib keldim, - dedi Nusratjon o'qituvchisining oldiga kelganida so'z topolmay.

- Kechikdik, bugun tanlov boshlandi. Ishtirokchilar kecha ko'rgazmalarini tayyorlab ketishgan. Men "o'quvchim betob bo'lib qoldi", deb xabar jo'natdim. Endi darsga bor, - dedi Ravshan aka xotirjam ohangda. Nusratjonning yuragi qalqib ketdi. - Bobom mening yutug'imni ko'rmoqchi edilar. Endi ularga nima deyman? o'z qo'llarim bilan yasagandim. Nusratjon shunday deb qutini ustozining stoli ustiga qo'ydi-da, sekin xonadan chiqdi. o'n tun ishlab toliqmagan Nusratjon og'ir charchoqni his qilib, ortiga qaytar ekan, "Sobirov" degan hayqiriqdan hushiga keldi.

- Sumkangni xonamda qoldir. Men mashinamda bo'laman. Ulgurishimiz shart, - deya ustoz qutini ko'targancha shoshib kelardi.

Ha, ular ulgurishdi. Ulgurganda ham, hammadan oxirida tanlov zalining bir chekkasidan qimtinibgina joy olgan Nusratjon tanlov yakunida shohsupaning to'riga ko'tarildi. Nusratjon yasagan hushtak, mevali savatchalar qo'lma-qo'l bo'lib ketdi. Eng zo'r sovrin Nusratjonga tegdi va keyingi bosqichga yo'llanma oldi. U hamma charchoqlarini butkul unutgan edi. Ertasi kuni maktabga kelgan Nusratjon yolakda Ahmadni uchratib qoldi. Ahmadning yuzi shilingan, qo'llari ko'kargan edi. U zinadan yiqilib tushibdi. Ahmad a'lo kayfiyatda kelayotgan Nusratjonni ko'rib, o'z qilmishidan uyaldi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Hikoyadan Nusratjonning tanlovga tayyorgarlik ko'rgani haqidagi gaplarni topib o'qing va bunga o'z munosabatingizni bildiring.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yetti xazinaning biri

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Yetti xazinaning biri

Hikmatli gaplarning ma'nosini tushuntiring.

Bilim olish, foydali kasb o'rganishdan boshqa g'ami bolmagan beg'ubor yoshlik damlarini, iqtidori va o'tkir zehni bo'lmag'ur va foydasiz ishlarga sarflash

- har bir kishi uchun o'zini o'zi kechira olmaydigan xatolardan.

“Farzandnoma”, Obiddin Mahmudov Bilmaganni so'rab o'rgangan - olim, Orlanib so'ramagan - o'ziga zolim.

Yetti xazinaning biri I

Bu safargi suhbatimiz “ Kim bo‘lsam ekan?” mavzusida bo‘ldi. Sinfimiz qizlari shifokor bolishdan boshlab, dizaynerlik kasbini maqtagancha, gaplarini tugatishdi. Ularning balandparvoz gaplaridan o‘y la n ib qoldim. Hammasi shifokor bo‘lib ketsa, qishlog‘imizda yangi ochilayotgan konserva zavodi, sut mahsulotlarini qayta ishlash sexida kirn ishlaydi? Navbat o‘g‘il bolalarga keldi.- Men uchuvchi bo‘lmoqchiman, - dedim navbat kutmay, o‘rnimdan turib.

- Avval karra jadvalni yodlab ol, - dedi yonimda o‘tirgan Nuriya va ko‘ylagimning yengidan tortib joyimga o‘tqazdi. Sinfda yengil kulgi ko‘tarildi. o‘rtoqlarim birin- ketin o‘z orzularini ayta boshlashdi. Navbat sinf sardori Sardorga keldi. U negadir gap boshlagisi kelmay, jim turib qoldi.

- Sardorning eshagi bor. Shuni boqib yuraveradi, - dedim o‘rtadagi sukutni buzib.

Negadir, bu gapimga hech kim kulmadi.

aniq qarorga keldim. Dehqonchilik - yetti xazinaning biri. Men dehqon bo‘lmoqchiman. Chunki yer insonni qadi.

ihqon so‘zi ingliz tilida fermer degani.

Qishlog‘imizga tajribali, yer tilini biladigan fermerlar juda kerak, - dedi o‘qituvchimiz Sardorning gapini ma’qullab.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi.

O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O‘IBDO‘:

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yetti xazinaning biri I

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

- Men o'z yerim, traktorim bo'lishini orzu qilaman.

Kelajakda yerdan yaxshi daromad olib, maktab, bog'chalarni ta'mirlashda homiylik qilmoqchiman. Hosildorlikdan tushgan daromaddan qishlog'imizni obod qilishga hissa qo'shishni istayman. Yangi ish o'rinlari ochish uchun bizga zarur bo'lgan korxonalar qurmoqchiman. Mahsulotlarni yaxshi saqlash uchun sovitish ombori qursam deymen.

o'rtog'imning bu gapiga hamma qarsak chalib yubordi. Sardor o'zi yaxshi bola. Faqat "5" bahoga o'qiydi. Sinfga - Men, - dedi Sardor kattalarga xos vazminlik bilan, - bu haqida ko'p o'yladim va ham to'rt yildan beri sardorlik qiladi. Sinfdoshlar uning gapini ikki qilishmaydi. Oradan bir oy o'tib, Sardor eshagini chiroyli to'riq otga almashtirdi. Otasining aytishicha, qish bo'yi boqilgan novvosning puliga olishibdi. Biram chiroyli ot ekan. Aqlliligini aytmaysizmi?

Bir vaqtlar eshagini masxara qilganimdan uyalib ketdim. Boshida qashqasi, oyog'ida taqasi bor,

yollari uzun otga juda havasim keldi. Bug'doy o'rimi boshlandi. o'sha kuni otam o'rtog'imning ot-aravasida ellik bog'lam somonni uyga tashib qo'yishni aytib, ishga ketdi.

- Bu aravam biror-bir shartni bajarganga xizmat qiladi, - dedi Sardor kutilmaganda. - Agar sen karra jadvalini yodlab bersang, somoningni tashib beraman.

Kutilmagan shartdan shoshib qoldim. o'sha kuni uning "imtihoni"dan o'tolmay, somonni uyga tashib kelolmadim. Otamdan dakki eshitmaslik uchun tuni bilan karra jadvalini yod olib chiqdim. Ertasi kuni Sardor "imtihon" natijasiga qarab, atigi to'rt bog'lam somonni uyga olib kelib berdi. Xullas, besh kun deganda somonni tashib tugatdi - Otasiga rahmat, - dedi otam bir kuni, - bugun kombayn buzilib qolgan edi, allaqayoqdan kerakli ehtiyot qismini topib keldi va birga tuzatishdi. Kallasi butun bola ekan, - deya otam Sardorni maqtab qoldi. Lining otini minish uchun ancha-muncha misol-masalalar yechishimga to'g'ri keldi. Maktab boshlanganda matematikadan ancha yaxshi baholar olayotganimni sezdim.

Hozir Sardor bilan bir kollejda o'qiyapmiz. U qishloq xojalik mashinalari mexanizatsiyasi, men hisobchi- buxgalter yo'nalishidaman. Kelgusida kreditga traktor olar emish. Yana oliygohga o'qishga ham kirar ekan. Har safar menga:

- Yaxshilab o'qi, mening "Ravnaq" fermer xo'jaligimning hisobchisi sen bo'lasan. Dehqonchilik - yetti xazinaning biri. Bu xazinaning kalitini faqat senga ishonaman, - deydi.

Hozir ta'til vaqtida bir fermerning hisobchisiga shogird tushganman. Kasbimning sir-asrorlarini o'rganyapman. Do'stim esa erta tongdan dalada javlon uryapti, yer bilan tillashyapti. Kechqururlari kelgusi yil oliygohga kirish uchun kitoblar o'qiyapti. "Yetti xazinaning birini zabt etmaguncha qo'ymayman", - deydi u. Menga karra jadvalni o'rgatib, kasb tanlashimga ko'maklashgan, shunday mehnatkash, to'g'riso'z, dangalchi do'stim borligidan faxrlanaman. Siz bu fikrimga nima deysiz, aziz o'quvchi?!

1. o'quvchilar qaysi mavzuda suhbatlashdilar?
2. Sinf sardori kim? U kim bolmoqchi?
3. Sinfdagi qizlar qaysi kasb egasi bo'lishmoqchi?
4. Oradan bir oy o'tgach, Sardor nima ish qildi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi -2

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

. Matn bo'yicha savollar (10 balldan)

Matn:

Yozgi kun

Yoz kelganda quyosh iliqlik sochadi. Bolalar hovuzda suzadi, maydonda futbol o'ynaydi. Daraxtlar soya beradi, gullar esa turli ranglarga boy bo'ladi. Hamma joyda qushlar sayrab turadi.

Savollar:

1. Yoz faslida quyosh qanday bo'ladi?
2. Bolalar nima bilan shug'ullanadi?
3. Daraxtlar nima beradi?
4. Matnda qaysi ranglar haqida so'z bor?
5. Matn qaysi fasl haqida?

Lugʻat va imlo (10 balldan)

1. Quyidagi soʻzlarni toʻgʻri yozing:
 - a) ili(q) / iliq
 - b) su(z)adi / suzadi
 - c) bo(yl)adi / boyadi
2. Toʻgʻri variantni belgilang:
 - a) mayd(ond)a / mayd(on)da
 - b) qush(lar)mi / qush(lar)mi

Toʻldirish vazifasi (5 balldan)

1. Yoz faslida bolalar _____ oʻynaydi.
2. Daraxtlar _____ beradi.
3. Bolalar hovuzda _____.
4. Gullarning ranglari _____.
5. Qushlar _____ sayrab turadi.

Qisqa tarif yozing (5 balldan)

Quyidagi soʻzni qisqa qilib taʼriflang:

- quyosh

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: oʻtilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob oʻtkaziladi.

Oʻtilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. Oʻquvchilar topshiriqlarni bajarib, oʻtilgan mazuni qismlarga boʻlib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, oʻqituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. Oʻquvchilarni ragʻbatlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan oʻquvchilar ragʻbat kartochkalari bilan ragʻbatlantiriladi.

VI. Uyga vazifani eʼlon qilish: yangi mavzuni toʻliq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

OʻIBDOʻ: _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Hunarli mingni yengar

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlariga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;

yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;

yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Hunarli mingni yengar

("Farzandnoma" kitobidan)

Obiddin Mahmudov Shogird so'radi:

- Hayotda afsusli narsalar nimalar?

Ustoz dedi:

- Mashaqqat ila erishilganini yo'qotish, biron-bir foydali kasbni o'rganmasdan, umrni mazmunsiz o'tkazish...

Ha, bu hikmatning zamirida chuqur ma'no bor. Keling, bu xususida bir ibratli hikoyat so'zlab beray. Toki, siz ham undagi hikmatlardan bahramand bo'lgaysiz.

Qadim zamonlarda qudratli bir davlatning bahodir va navqiron podshohi bo'lgan ekan. U saltanatni aql-idrok va mohirlik bilan boshqarar ekan. Oylar, yillar shu zaylda o'taveribdi. Ammo bir muddatdan keyin yosh podshoh aysh-u ishratga berilib, hukmronlikni asta-sekin qo'ldan chiqara boshlabdi. Vaziyatdan foydalanib, qo'shni mamlakat hukmdori bu yurtga hujum qilib, uni bosib olibdi. Baxtli tasodif tufayligina yosh podshoh jon saqlab qolishga muvaffaq bo'libdi.

U yo'l yurib, yo'l yursa ham mo'l yurib, tog'-u tosh, qir-u adir, cho'l-u biyobonlardan oshib, o'zga bir mamlakatga kelib qolibdi. Yonida bir chaqasi, yeyishga bir burda noni ham yo'q ekan bechoraning. U kech tushib qorong'i bo'lganda, bir kichik hujra yoniga zo'rg'a yetib kelib, eshikni taqillatibdi. Bu hujra temirchi cholning uyi ekan. U kech bo'lganda ham ish bilan band ekan. Choi eshikni ochib:

- Kel, bolam, kimsan, kech bo'lganda nima qilib yuribsan? - deb so'rabdi.

- Men bir savdogarning xizmatkori edim. Karvonimizga qaroqchilar hujum qilib, hammani oldirishdi. Birgina men omon qoldim. Iltimos, menga bir kechaga tunash uchun joy bersangiz, - deb iltimos qilibdi. Choi mehmonni uyiga olib kirib ovqatlantiribdi, so'ng dam olishi uchun to'shak solib beribdi. Podshoh yigit bir kecha-yu bir kunduz uxlabdi, chunki u uzoq vaqt uxlamasdan, och-nahor yo'l yurgan ekan-da. Uyqudan turib, biroz o'ziga kelganidan so'ng, u hayotning qadr-qimmati, umr mazmuni, o'zining esa biror kasbni o'rganmagani, hayotini behuda aysh-u ishratga sarflagani, bundan keyin qanday kun kechirishi xususida chuqur o'y suribdi. Chunki odamzodning boshiga qachon musibat, og'ir kunlar tushsa, u kasb-hunar, umr, hayot haqida o'ylay boshlaydi-da.

Ikkinchi kuni ertalab chol yigitning yoniga kelib, biror hunari bor-yo'qligini, bundan keyin nima ish bilan mashg'ul bolishini so'rabdi. Podshoh yigit bir og'iz so'z aytolmabdi. Shunda chol unga shu yerda temirchilikni o'rganib, kun ko'rishni taklif qilibdi. Podshoh yigit noiloj bu taklifga ko'nibdi. Cholning hech kimi yo'q ekan, chunki bir paytlar xuddi shu podshoh yigit bu joylarga hujum qilib, yurtning kulini ko'kka sovurgan ekan. Qirg'inbarotda cholning xotini, ikki o'g'li va bir qizi dushmanlar qo'lida jon taslim qilishgan ekan. Shundan buyon chol yolg'iz yashar ekan.

Sobiq podshoh choldan temirchilik sirlarini o'rgana boshlabdi. Oradan yillar o'tibdi. U kasbini puxta o'rganib, mohir temirchi bo'lib yetishibdi. Olislardan unga Vatani haqida xabarlar kelib turarkan. U tug'ilib-o'sgan yurtini juda sog'inganidan, yurtiga qaytishni ko'p o'ylar ekan.

Oradan vaqt o'tib, u ko'plab qurol-yarog'l yasabdi va o'z yurtiga borib, o'zining safdoshlari-yu izdoshlarini topibdi. Aql-u zakovati, kuchi va mahoratini ishlatib, bosqinchilardan taxtini qaytarib olibdi. Podshoh ertasigayoq quyidagi mazmunda farmoni oliy chiqaribdi:

“Saltanatdagi barcha fuqaro, o'g'il-qiz mansabi, millati, irqidan qat'i nazar, jamiyatga foydali iim va kerakli kasb- hunar o'rgansin”. Podshohning o'zi esa oqila bir qizga uylanib, ko'p farzand ko'ribdi. Ularning har biriga kasb-hunar o'rgatibdi. Vaqtlar o'tib, bu yurt juda qudratli saltanatga aylanibdi va fuqarolari farovon hayot kechira boshlashibdi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Kitob va boylik

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish; yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

o'zini shaharning katta boyi hisoblaydigan bir ishbilarmon odamlardan Hasan Dashtiyning dovrug'ini eshitib, uning kulbasiga kelibdi va debdi:

- Men sizni bunchalar faqir deb o'ylamagan edim. Boshingizga biror kulfat tushsa, xarjlashga hech vaqongiz yo'q ekan-ku. Mening boyliklarim bitmas- tuganmas. Ular har qanday xatardan sog'-omon chiqishimni kafolatlaydi. Sizning mana bu kitoblaringiz qadriga o'zingizdan o'zga yetmasa kerak. Oradan bir qancha vaqt o'tibdi. Yurtga bosqinchilar hujum qilibdi. Boyvachchaning bor dur-u javohirlari ham, Hasan Dashtiyning sandiq-sandiq kitoblari ham talonchilar qo'liga o'tibdi. Bir kuni sobiq boy Hasan Dashtiyning uchratib qolib:

- Uyr, ustoz, o'shanda katta ketgandim, bugun qo'limda bir miri ham qolmadi. Bosqinchilar sizning ham sandiq-sandiq kitoblaringizni dur-u javohir deb o'ylab, talab ketganmish, - debdi

hamdardlik izhor qilib.

Hasan Dashtiy shunday javob beribdi:

- Yaqinda Hirot shahridagi shogirdlarim xabar keltirdi. Ular talonchilar qo'ldan mingga yaqin kitoblarimni sotib olibdilar. Yana qancha asarlarimga muxlislarim, ilm ahli talabgor bo'layotganmish. Shu tariqa bosqinchilar o'zlari bilmagan holda kitoblarimni Hirotidagi shogirdlarimga yetkazibdi. Men buni eshitib, xursand boldim... Buni qarang, taqsir, oltin-u zar yomon odam qo'liga tushsa, yomonlikka ishlatilishi mumkin ekan, ammo kitoblar har joyda ezgulikka xizmat qilar ekan. Hasan Dashtiyning bu gaplarini eshitgan boy qattiq ta'sirlanibdi. Ilm ahliga hurmati oshibdi.

1. Hikoyat nima haqida ekan?

2. Boy odam Hasan Dashtiyning faqirligini bilib qolib, unga nima dedi?

3. Oradan bir qancha vaqt o'tib, qanday voqea sodir bo'ldi?

4. Hasan Dashtiyning kitoblari qanday saqlanib qoldi?

**Tinmay o'qisang agar,
Ko'p narsani o'rgatar.
Bilsang, uka, o'ylab top,
Bilim koni u ...**

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Fazoga sayr

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Fazoga sayr | III

Fazoda biror ishga tayyorgarlik ko'rish yerdagidek oson emas. Fazo kemasida sayohat qiladigan fazogirlar fazoda turli ishlarni amalga oshirishlari kerak. Bajariladigan ishlarning ko'p qismi fazo kemasida ichida amalga oshirilsa ham, ayrim hollarda fazogirlar biror tajriba o'tkazish yoki ta'mirlash ishlari uchun fazo kemasidan tashqariga chiqishlariga to'g'ri keladi. Fazo kemasida bo'lish aynan Yerda bo'lishdek emas. Yerda mavjud bo'lgan tortishish kuchi bizni havoda muallaq turmasligimizni ta'minlaydi. Fazoda esa fazogirlar vaznsizlik holatida bo'ladilar. Arzimas kichik harakat ham ularni xona bo'ylab havoda suzib yurishlariga yoki havoda muallaq turishlariga sababchi bo'lishi mumkin. Bu holatga tushmaslikning yagona yo'li - biror mahkamroq narsani ushlab turish. Insonlar odatdagi kiyimda fazoda yashay olmaydilar.

Fazogirlar fazo kemasida ekanliklarida tashqi fazo bo'shlig'idan himoyalaniadi, ammo kemadan tashqarida nafas olish uchun hech qanday havo yo'q, shu bilan birga fazoda harorat juda yuqori yoki juda past bo'lishi mumkin. Fazodagi obyektlarning quyosh nuri tushib turgan qismida harorat Selsiy shkalasi bo'yicha 115 darajagacha qizib ketishi, soyadagi qismi esa 95 darajagacha sovib ketishi mumkin. Fazo kemasi ichidagi himoyalaniish doirasidan chiqishda fazogirlar maxsus skafandr kiyishlari kerak. Ikki fazogir har qanday fazo sathida tashqariga birgalikda chiqadi, chunki noma'lum muhitda ishlashda hamroh bilan chiqish osonroq va xavfsizroqdir. Tashqariga chiqmoqchi bo'lganlar bir necha soat oldin kiyinishni boshlaydilar. Ikkita skafandr bir tomonidan asosiy xonani yopadigan, boshqa tomonidan esa fazoga ochiladigan, kichik bo'lmagan iborat havo shluziga olib boriladi.

Avvalo, fazogirlar egiluvchan naychalar mahkamlangan rezinadan yasalgan, uzun ichki kiyimga o'xshash maxsus kiyimni kiyadilar. Fazogirlarni sovitish uchun ushbu naychalar orqali suv yuboriladi, chunki tana harorati skafandrdan tashqariga chiqib keta olmaydi. Skafandrning yuqori qismi egiluvchan qo'llarga ega qattiq qobiqdan iborat. Bo'yin qismida joylashgan, dubulg'aga ulangan metall halqaga fazogir boshini kirgizadi, uning qo'llari esa qo'lqoplar mahkamlanadigan ikki metall halqa ichiga kiritiladi. Skafandrning bu qismi Yerda juda og'ir. U fazogirni kislorod zaxirasi, suv, sovitkichlar, sovitkichlarni harakatlantiruvchi batareyalar va ularni fazodagi sayr paytida tirik saqlashi uchun havo nasoslari bilan ta'minlaydi.

Keyin fazogirlar skafandrning pastki yarmini tortib kiyadilar. Pastki qism bitta bo'lakda: katta, qattiq etik, tashqi tomondan izolyatsiya qilingan shimlarga ulangan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi.

O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi -3

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakllantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

I. Matn bo'yicha savollar (10 balldan)

Matn:

Kuzgi bog'

Kuz kelganda barglar rang-barang bo'ladi. Daraxtlar sariq, qizil va jigarrang ranglarga kiradi. Shahar ko'chalari barg bilan qoplanadi. Bolalar bog'da uchib yurgan yaproqlarni yig'adi, qushlar esa osmonni to'ldiradi.

Savollar:

1. Kuzda barglar qanday rangga kiradi?
2. Bolalar bog'da nima bilan shug'ullanadi?
3. Daraxtlar qanday ko'rinishga ega bo'ladi?

4. Matnda qaysi fasl haqida soʻz bor?
5. Qushlar nima qiladi?

Lugʻat va imlo (10 balldan)

1. Quyidagi soʻzlarni toʻgʻri yozing:
 - a) ya(p)roqlar / yaproqlar
 - b) koʻ(ch)alar / koʻchalar
 - c) yigʻ(a)di / yigʻadi
2. Toʻgʻri variantni belgilang:
 - a) sari(q) / sariq
 - b) jig(a)rrang / jigarrang

Toʻldirish vazifasi (5 balldan)

1. Kuz faslida barglar _____ boʻladi.
2. Daraxtlar _____ ranglarga kiradi.
3. Bolalar bogʻda _____ yigʻadi.
4. Qushlar _____ osmonni toʻldiradi.
5. Shahar koʻchalari _____ bilan qoplanadi.

Qisqa tarif yozing (5 balldan)

Quyidagi soʻzni qisqa qilib taʼriflang:

- barg

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: oʻtilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob oʻtkaziladi.

Oʻtilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. Oʻquvchilar topshiriqlarni bajarib, oʻtilgan mavzuni qismlarga boʻlib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, oʻqituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V. Oʻquvchilarni ragʻbatlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan oʻquvchilar ragʻbat kartochkalari bilan ragʻbatlantiriladi.

VI. Uyga vazifani eʼlon qilish: yangi mavzuni toʻliq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

OʻIBDOʻ: _____
(imzo) (sana)